

«L'ànima del freixe» relata les vivències d'un castelloní al Rif

Maria Rosa Font rememora les experiències bèl·liques del seu besavi
El llibre també retrata les closes de Castelló al llarg del segle XIX

CASTELLÓ D'EMPÚRIES

MAIRENA RIVAS

El claustre matern del llibre *L'ànima del freixe* és un quadern autèntic, escrit pel castelloní Josep Massot Prats amb una lletra regular, quasi perfecta. En aquest diari, Josep Massot relata, amb un estil fluid i àgil, les seves vivències personals a la guerra del Rif. Maria Rosa Font i Massot, la besneta d'aquest pagès de Castelló d'Empúries que va viure a final del segle XIX i a principis del segle XX, ha recuperat el vell quadern i ha novel·lat aquells records, aquelles escenes bèl·liques, aquells episodis de la vida quotidiana d'un emporðanès que el 1909 va ser enviat a una guerra i que va decidir plasmar les seves experiències en un bloc de notes. "A mi em sorprèn que un pagès pogués relatar tots aquests records amb la precisió que ho fa, detallant escenes plenes d'humanitat", explica l'autora de *L'ànima del freixe*, mentre comenta que "el quadern, de vegades, té un to amarg".

Ni vencedors ni vençuts

Si bé el llibre de Maria Rosa Font té una base històrica, també ha introduït elements de ficció. Josep no és el nom del protagonista de la novel·la, sinó Antoni. "El que he volgut fer pel que fa a aquest tema és analitzar-lo no com un esdeveniment històric sinó des del punt de vista de les conseqüències que aquesta guerra va provocar", diu la novel·lista, i afegeix: "Els personatges que hi apareixen no són ni vencedors ni vençuts, sinó que són uns individus que estan arrossegats per la mateixa dels poderosos i per les múltiples circumstàncies de la guerra. Podríem dir que són personatges que no saben ni per quina finalitat lluitien".

La història inspirada en el quadern de Josep Massot conforma un dels dos blocs temàtics de *L'ànima del freixe*. A banda del records de la gue-

Maria Rosa Font i Massot, fullejant el seu llibre titulat *L'ànima del freixe*, divendres de la setmana passada a Castelló d'Empúries

rra del Rif, doncs, la novel·la recrea l'Empordà de la segona meitat del segle XIX fins a desembocar a l'any 1909, moment en què el protagonista es veu obligat a marxar de la seva terra. En aquest apartat, es descriuen les vides de dues generacions, enmig d'un paisatge amarat de màgia i de llum. "És un retrat de la gent que vivia en els masos de les closes de Castelló d'Empúries. És un retrat de la natura en si, d'aquesta simbiosi entre la natura i l'individu, i ho faig a partir del que conec i estimo", reconeix Maria Rosa Font. En un escenari de natura, l'autora personifica els elements: el riu, el mar, el paisatge de les closes. *L'ànima del freixe* dota de vida aquest escenari on el riu té veu i

els insectes es dirigeixen a les persones. "Hi ha una mena de barreja entre el món de la realitat i el món dels somnis, de la fantasia, dels records. És com una fusió entre realisme i misteri, entre un món tangible i tot allò que no s'explica a través de la raó. I enmig d'aquesta natura hi ha un element fonamental, el freixe", ha descrit Maria Rosa Font.

L'ànima del freixe l'ha publicat l'editorial Barcanova. Divendres de la setmana passada, es va celebrar a la sala gòtica de Castelló d'Empúries la presentació del llibre. En el decurs de l'acte, el castellaní Esteve Ripoll va lloar el treball de l'autora.

Maria Rosa Font és filla de Sant Pere Pescador, tot i que viu i treballa

a Girona. És llicenciada en filologia catalana i exerceix de professora de llengua i literatura a l'IES Santiago Sobrequés. Entre les seves obres publicades, a més de *L'ànima del freixe*, hi ha quatre llibres de poesia -*Tres notes i el silenci* (1989), *Quadern d'Erinna de Telos* (1989), *Com ombres vives* (1996) i *Aigua llunyana* (2001)- i la novel·la juvenil *Envia'ns un àngel* (1999). El currículum literari de Maria Rosa Font inclou un Premi Vila de Martorell de poesia. El dia en què Esteve Ripoll va presentar *L'ànima del freixe*, la cantautora Nuri Ripoll, *lrun*, va decorar l'acte amb la interpretació, amb l'acompanyament de la guitarra, d'un sonet de l'obra *Tres notes i el silenci*.

Gent humil
i senzilla,
bona en
essència

"Els personatges de la novel·la pertanyen al món rural. Són gent senzilla i humil, essencialment bona, que conviu amb els seus secrets i amb una manera particular d'entendre la vida. Per ells, la vida té els mateixos límits que el seu món, format per un paisatge que és l'únic que coneixen i que estimen, per les persones del nucli familiar i les dels masos del voltant i per l'amor que senten per la terra". D'aquesta manera, Maria Rosa Font descriu els homes i les dones de *L'ànima del freixe*, entre els quals hi ha un protagonista, l'Antoni: "El personatge és enviat a la guerra del Rif, pateix un procés de desarrelament i d'exili interior: es refugia en els records, en les imatges de la gent que estima i també en el quadern que escriu mentre és a l'Àfrica".

En la novel·la, l'autora s'ha marcat tres objectius: "Mantenir viva la memòria dels qui em van precedir, perquè nosaltres som aquesta memòria; descriure un espai, el de l'Empordà, centrat en el riu, el mar, els masos, les closes, i donar valor a la llengua i, en definitiva, a les paraules". Sobre això últim, Maria Rosa Font diu que "la història del món té sentit gràcies a les paraules".